COLOCVIU STRATEGIC

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I”
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ŞI SECURITATE

Nr. 7
2011

SECURITATEA SISTEMULUI INFORMAȚIONAL AL STRUCTURII MILITARE CARE PARTICIPĂ LA OPERAȚII MULTINAȚIONALE

Alexandru TATU

CONCLUZII:

- ***Structurile şi comandanții cu atribuții pe linia securității informațiilor clasificate, în cadrul conducerii şi desfăşurării activității forțelor participante la misiunile în afara teritoriului național, răspund de realizarea măsurilor de protecție, prevenire şi de cercetare a cazurilor suspecte de a constitui incidente de securitate cu privire la informațiile clasificate înainte, pe timpul şi după încheierea acestui tip de misiuni.***
- ***Personalul participant la misiuni care deține sau are acces la informații clasificate pentru îndeplinirea sarcinilor de serviciu are obligația de a-şi însuşi şi respecta prevederile actelor normative în vigoare, precum şi de a manifesta vigilență şi responsabilitate în păstrarea confidențialității informațiilor la care are acces, atât pe timpul pregătirii şi desfăşurării misiunii, cât şi după îndeplinirea acesteia, în baza angajamentului de confidențialitate semnat de fiecare la acordarea documentelor de acces la informații clasificate.***

În procesul de gestionare a securității informațiilor clasificate sunt implicate toate forțele participante la misiunile de menținere a păcii sau la acțiunile desfăşurate în cadrul NATO, misiuni pe care voi denumi generic „misiuni în afara teritoriului național". Fiecărei persoane implicate în acest proces, de la personalul participant, deținător (utilizator) de informații şi până la structurile cu atribuții de conducere a forțelor nominalizate pentru îndeplinirea acestor misiuni, îi revin diferite responsabilități şi atribuții în domeniul protecției informațiilor clasificate. Aceste responsabilități şi atribuții se exercită pe toate durata misiunii, începând de la faza de pregătire a misiunii în țară, pe timpul desfăşurării acesteia şi până la terminarea misiunii (extracția forțelor).

De protecția informațiilor clasificate, în misiunile de menținere a păcii şi în misiunile în cadrul NATO, sunt răspunzătoare următoarele structuri şi/sau funcții, în limita atribuțiilor funcționale: structurile cu atribuții pe linia conducerii forțelor participante; comandanții/ şefii structurilor participante la misiune; structurile de securitate sau responsabilul cu protecția informațiilor clasificate din cadrul unităților participante; personalul care încadrează Compartimentul Documente Clasificate; personalul deținător de informații clasificate. Responsabilitățile acestor structuri rezultă din prevederile actelor normative, în vigoare la momentul respectiv, emise de Ministerul Apărării Naționale şi din legislația națională în domeniul protecției informațiilor clasificate.

Comandantul desemnat al structurii care urmează să execute misiuni în afara teritoriului național, răspunde de realizarea măsurilor de protecție a informațiilor clasificate pe care le dețin şi gestionează în cadrul

structurii proprii şi execută următoarele activităţi: solicită structurilor abilitate efectuarea de verificări pentru avizarea eliberării documentelor de acces la informaţii clasificate pentru personalul propriu; include întregul personal într-un sistem permanent de pregătire şi perfecţionare în domeniul protecţiei informaţiilor clasificate; aprobă documentele pentru organizarea şi administrarea protecţiei informaţiilor clasificate întocmite de structura de securitate; stabileşte modul de asigurare a protecţiei informaţiilor clasificate în cadrul structurii proprii de către personalul autorizat şi structura de securitate; evaluează şi transmite sub forma unor lecţii învăţate, activitatea de protecţie a informaţiilor clasificate desfăşurată în teatrul de operaţii/misiune, cât şi incidentele de securitate şi riscurile la adresa protecţiei informaţiilor clasificate.

Personalul implicat direct în activitatea de gestionare a informaţiilor clasificate şi, aici, ne referim, în principal, la personalul care încadrează compartimentul documente clasificate al structurii, execută activităţile prevăzute de normele în vigoare privind protecţia informaţiilor clasificate în Armata României cu particularităţile specifice pe timpul misiunilor în afara teritoriului naţional.

1. Controlul activităţii privind protecţia informaţiilor/documentelor clasificate

Activitatea de control are drept scop identificarea, eliminarea şi contracararea oricăror riscuri de securitate care ar duce la compromiterea, divulgarea, distrugerea sau sustragerea informaţiilor clasificate.

Pentru prevenirea scurgerii de informaţii clasificate deţinute de structurile care execută misiuni în afara teritoriului naţional, se desfăşoară în mod planificat activităţi de control de către structurile cu atribuţii de reglementare şi control în domeniul protecţiei informaţiilor clasificate din M.Ap.N. şi de către structurile de securitate proprii.

Activităţile de control se execută în cele trei etape ale misiunii, în perioada de pregătire a misiunii, pe timpul executării şi după terminarea acesteia şi au ca scop: evaluarea eficienţei măsurilor concrete de protecţie adoptate în conformitate cu Programul de prevenire a scurgerii de informaţii clasificate întocmit de structura participantă la misiune; identificarea vulnerabilităţilor existente în sistemul de protecţie a informaţiilor clasificate, care ar putea duce la compromiterea acestora, în vederea luării măsurilor de prevenire necesare; luarea măsurilor de remediere a deficienţelor şi de îmbunătăţirea cadrului organizatoric şi funcţional la nivelul structurii; constatarea cazurilor de nerespectare a normelor de protecţie a informaţiilor clasificate şi aplicarea sancţiunilor contravenţionale, sau după caz, sesizarea organelor de urmărire penală, în situaţia în care fapta constituie infracţiune.

Finalitatea acţiunilor de control, se constituie într-un ansamblu de măsuri şi recomandări menit să asigure operativitatea şi perfecţionarea cadrului organizatoric şi funcţional la toate structurile şi nivelurile de activitate, cu responsabilităţi în protecţia informaţiilor clasificate.

2. Pregătirea pe linia protecţiei informaţiilor clasificate a personalului care participă la misiuni în afara teritoriului naţional

Pregătirea personalului din unităţile destinate să execute misiuni în afara teritoriului naţional, fie de menţinere a păcii, fie în cadrul NATO, în domeniul protecţiei informaţiilor clasificate, constituie o formă de educaţie de securitate obligatorie şi se execută cu întregul personal participant la misiune.

Pregătirea personalului este organizată şi condusă, potrivit atribuţiilor specifice, de către structura de securitate a unităţii participante la misiune şi se realizează atât pe timpul pregătirii misiunii cât şi pe timpul executării acesteia.

Obiectivele, domeniile, etapele şi formele de pregătire, sunt cuprinse în Planul specific de pregătire a personalului întocmit de structura de securitate. Pregătirea se realizează diferenţiat pe categorii de personal, în funcţie de nivelul cel mai înalt de secretizare a informaţiilor la care are acces şi potrivit funcţiei pe care este încadrat.

2.1. Protecţia fizică a informaţiilor în cadrul structurilor care execută misiuni în afara teritoriului naţional

Acest lucru, implică, ca structurile militare participante în teatrele de operaţii să acorde o importanţă cuvenită acestui domeniu (protecţia fizică sau securitatea fizică conform concepţiei NATO) al gestionării informaţiilor clasificate, indiferent de sursă, ţinând cont de faptul că locaţia în care sunt dispuse forţele (tabăra militară), prin însăşi construcţia şi consistenţa ei, este supusă unor mari riscuri de securitate. În consecinţă, se impune adoptarea celor mai optime măsuri de asigurare a protecţiei fizice a informaţiilor clasificate deţinute de aceste structuri.

Autorul este doctorand al Universităţii Naţionale de Apărare „Carol I" în domeniul „Ştiinţe militare şi informaţii", în care calitate acesta este preocupat de aprofundarea cercetării ştiinţifice în arealul securităţii informaţiilor militare, în special, în ce priveşte riscurile de securitate informaţională şi găsirea de posibile măsuri de prevenire a acestora şi protecţia fizică a persoanelor, infrastructurilor informatice şi documentelor care fac obiectul acestui domeniu.

În cadrul operațiilor de menținere a păcii şi a activităților organizate de NATO, forțele româneşti participante trebuie să gestioneze atât documente şi informații naționale clasificate, cât şi informații NATO clasificate sau informații ale altor structuri participante.

Planul de protecție fizică a informațiilor naționale clasificate reprezintă documentul unic prin care se stabilesc căile şi modalitățile de realizare a protecției fizice a obiectivului (taberei) ca ansamblu (bunuri materiale, persoane, informații clasificate).

În concepția NATO *„securitatea fizică reprezintă ansamblul reglementărilor, normelor şi măsurilor care au drept scop prevenirea accesului neautorizat la informații clasificate NATO, precum şi a oricăror situații, împrejurări sau fapte de natură să pericliteze ori să compromită securitatea şi integritatea acestora*".

Standardele naționale de protecție a informațiilor clasificate în România au fost generate şi adoptate astfel încât să poată răspunde atât nevoii de securitate proprii cât şi în acțiunile la care structuri militare ale Armatei Române participă alături de structuri similare NATO, potrivit angajamentelor asumate, şi sunt în concordanță cu documentele NATO privind securitatea. Se desprinde cu uşurință faptul că majoritatea măsurilor legate de protecția fizică a informațiilor clasificate, sunt similare, fie că sunt naționale sau NATO.

În Armata României, prin structura desemnată, s-a stabilit ca, în reglementarea protecției informațiilor clasificate să se realizeze corespondența cu securitatea informațiilor NATO clasificate, un exemplu fiind problematica zonelor de securitate şi a condițiilor de păstrare a informațiilor. Există şi particularități specifice pentru informațiile NATO clasificate, acestea fiind explicitate pentru fiecare caz în parte.

După cum am precizat anterior, aici se vor aborda probleme legate de zonele de securitate, controlul accesului, măsurile de protecție fizică efectivă, măsuri de protecție în condiții de luptă, precum şi alte aspecte ale protecției fizice, punând accentul în special pe particularitățile specifice teatrelor de operații din afara teritoriului național.

2.2. Măsuri de protecție a informațiilor clasificate în condiții de luptă

Condițiile în care forțele din teatrele de operații îşi desfăşoară activitățile, pot fi pe deplin considerate condiții de luptă chiar dacă, de foarte multe ori, misiunile ce se execută nu sunt specifice conflictului convențional. Protecția fizică a informațiilor clasificate naționale şi NATO în condiții de luptă este obligatorie şi se asigură continuu.

Cerințele minime pentru protecția fizică a informațiilor clasificate naționale şi NATO în condiții de luptă, pot fi suplimentate în funcție de condițiile locale iar dacă timpul şi condițiile permit, se întăresc prin punerea în practică a cerințelor privind crearea de zone asigurate tehnic cu caracter permanent.

Protecția fizică a informațiilor clasificate naționale şi NATO în condiții de luptă se concretizează în următoarele acțiuni: plasarea zonelor de securitate într-o zonă controlată, împrejmuită cu mijloace la dispoziție; accesul în zona controlată se face printr-un singur punct de intrare/ieşire, păzit permanent; accesul în zona controlată este permis numai acelor persoane cărora le este absolut necesar pentru îndeplinirea atribuțiilor de serviciu şi care prezintă documente corespunzătoare de acces; ținerea unei evidențe obligatorii a intrărilor şi ieşirilor persoanelor în/din obiectiv; în zonele de securitate se află permanent cel puțin două persoane autorizate; întocmirea planurilor de evacuare şi de distrugere, în caz de urgență, a materialelor clasificate, actualizate în funcție de condițiile locale; utilizarea de containere de transport şi păstrare care să îndeplinească cerințele de protecție autorizate; atunci când nu sunt folosite, documentele, materialele sau echipamentele se depozitează în containere autorizate.

Principalele măsurile de protecție anterior menționate, împreună cu celelalte măsuri de prevenire a scurgerii de informații clasificate, sunt cuprinse în Programul de prevenire a scurgerii de informații şi Planul de protecție fizică, ce se întocmesc de către structura de securitate şi fac parte integrantă din anexa la Planul operației (OPLAN) - Informații, componenta referitoare la siguranța operației.

3. Protecția documentelor clasificate şi controlul acestora

Protecția se realizează în general, prin aplicarea măsurilor de protecție fizică asupra C.D.C-ului şi protecția personală prin măsuri specifice de către cei care le dețin şi mânuiesc pe timpul folosirii lor în scopul îndeplinirii sarcinilor de serviciu sau a misiunilor încredințate, precum şi prin respectarea cu strictețe a regulilor de gestionare şi lucru cu acestea de către întreg personalul. Lăsarea nesupravegheată a documentelor clasificate pe timpul utilizării lor este strict interzisă indiferent de situație, motive sau împrejurare. Întrucât, în astfel de misiuni, se utilizează tehnică de transmisiuni cu posibilități de criptare a informațiilor transmise, iar legătura cu eşaloanele superioare din țară se realizează prin canale de comunicații care trebuie protejate, în teatrele de operații se folosesc sisteme criptografice pentru acoperirea criptografică a informațiilor vehiculate prin mijloacele de transmisiuni şi canalele de comunicații. Cheile criptografice pentru aceste sisteme, se păstrează la C.D.C. în container separat de celelalte documente clasificate şi sunt utilizate şi manipulate în afara acestuia numai de către personal autorizat în acest scop.

Pe timpul misiunii, responsabilul cu securitatea informațiilor execută verificarea lunară a existenței documentelor clasificate, a sistemelor criptografice aflate în funcțiune, cheilor de lucru, mediilor de stocare a informațiilor şi a literaturii militare. La finalizarea misiunii, rezultatele controalelor şi concluziile reieşite se înaintează ierarhic structurilor superioare cu responsabilități în domeniul protecției informațiilor clasificate. Una dintre cele mai simple măsuri de protecție a documentelor este ca fiecare persoană deținătoare să-şi verifice documentele aflate în evidența personală de fiecare dată când le predă la CDC, după înapoierea din orice misiune, şi săptămânal. De asemenea, în afara controlului executat de structura de securitate, lunar fiecare şef nemijlocit este obligat să execute cu responsabilitate controlul existenței documentelor deținute de subordonați şi să îl consemneze în registrele de evidență personală a acestora.

4. Evidența, diseminarea şi păstrarea documentelor clasificate primite de la NATO şi/sau de la partenerii de coaliție

Pe timpul misiunilor în afara teritoriului național, la structura care acționează în cadrul unei coaliții multinaționale sau în cadrul Alianței este obligatoriu ca în cadrul C.D.C.-ului să se organizeze şi evidența documentelor clasificate primite de la partenerii de coaliție/alianță.

Evidența documentelor primite de la structurile din cadrul coaliției/alianței se ține separat de documentele clasificate naționale. Diseminarea documentelor NATO clasificate, în cadrul unei structuri militare, se realizează de către C.D.C conform rezoluției comandantului eşalonului. Rezoluția trebuie să respecte aplicarea principiului „necesitatea de a cunoaşte”, competențele şi atribuțiile funcționale ale structurii/persoanei, dacă acesta posedă certificat de securitate tip A de nivel corespunzător nivelului de clasificare al documentului.

Documentele NATO clasificate se predau spre rezolvare prin respectarea a trei condiții esențiale: existența semnăturii în registrul de evidență destinat acestui scop; pe baza rezoluției comandantului; în baza consultării documentului de confirmare a faptului că persoana deține document de acces de nivel corespunzător. Documentele se manipulează numai în zone care respectă normele de protecție fizică stabilite pentru acestea. Protejarea şi respectarea standardelor de securitate în cazul manipulării documentelor constituie obligația şi responsabilitatea personală a posesorului.

Documentele NATO clasificate se păstrează separat de cele naționale în zonele de securitate stabilite în planul de securitate al structurii militare deținătoare. Dacă sunt implementate măsurile de securitate corespunzătoare nivelului de clasificare al documentelor, sunt păstrate în containere separate şi sunt respectate reglementările referitoare la accesul persoanelor la informații NATO clasificate, se pot manipula documente naționale şi NATO clasificate în aceleaşi zone de securitate.

PROPUNERE:

- ✓ ***Educația de securitate trebuie să aibă un caracter de continuitate, iar prin metoda de abordare a pregătirii propriu-zise să devină o activitate conştientă a tuturor militarilor dar, în special, a celor care vor pleca în teatrele de operații în misiuni externe unde este necesar să colaboreze cu structuri integrate internaționale precum NATO, UE sau OSCE.***

COLOCVIU STRATEGIC este o publicație a Centrului de Studii Strategice de Apărare şi Securitate ce include rezumate ale temelor de cercetare ştiințifică, conferințelor, simpozioanelor, seminariilor, meselor rotunde, opinii şi puncte de vedere ale unor personalități de marcă din armată şi societate, din țară şi străinătate, implicate în cercetarea ştiințifică din domeniul securității.

Publicație realizată cu sprijinul Editurii şi Tipografiei Universității Naționale de Apărare „Carol I”
Tehnoredactare computerizată: Mirela ATANASIU
Supliment al revistei *IMPACT STRATEGIC*
ISSN: 1582-6511; B: 0162/848/2011

Centrul de Studii Strategice de Apărare şi Securitate
Şos. Panduri, nr. 68-72, Sector 5, Bucureşti
Telefon: 021.319.56.04, Fax 021.319.55.93
e-mail: cssas@unap.ro
http//:cssas.unap.ro